

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum I. Decretalium, Per quadraginta, & tres Titulos distributum, in
quo agitur De Constitutionibus, Seu Legibus universim ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1706

§. VI. An per actum peccanimosum satisfiat legi?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73031)

babile per comparisonem cum B. five directè five reflexè consideretur.

429. Dices, assertum procedere de casu, quo ambæ, *secundum se*, sunt probabiles: verum nec sic dictum assertum procedit juxta hujus Authoris principia. Nam si una ex duabus oppositis relatè ad alteram non manet directè probabilis probabilitate, quam habuit absolūtè (considerata nimirum secundum se) necesse est, quòd eam perdat vel comparisonem motivorum actus directi oppositi, vel motivorum actus reflexi? *non primum*; quia probabile secundum se, per comparisonem ad alterum, pariter merè probabile directè, non amittit suam probabilitatem; sed nec amittit eam juxta principia hujus Authoris per comparisonem ad motiva actus reflexi procedentis ex illa regula, de qua n. priori. Nam si opinio secundum se probabilis, per comparisonem ad oppositam non perderet suam probabilitatem, nisi vi regulæ, cui per actum reflexum subjicitur, deberet hæc alteri opposita in vi ejus regulæ evadere certa. Nam probabile per merè probabile non vincitur; at hoc non contingit ex vi ejus regulæ ad eò indefinitè. Deberet enim universaliter certò verum esse, quòd, ubi est dubium positivum, natum ex oppositis opinionibus secundum se probabilibus, & agentibus de favore Religionis, ea quæ minus favet Religioni, relatè ad magis faventem, ex vi illius regulæ, non maneat practicè probabilis; hoc autem fallit ex plurimorum sententia, ut constat ex n. 410. & 415. ergo. Ratio hujus est, quia ipsa ea regula in plurimis restringitur, ut videri potest apud Everardum in Loco à ratione larga; Francum *in c. 1. de Tempor. ordinat. in 6.* Peckium, & alios; & contrarium in pluribus tenet ipse Cardenas, ut dictum est alibi.

430. Cæterum omnino concedo, ex duabus probabilibus, quæ sibi opponuntur circa leges, quæ directè, ac principaliter concernunt purum favorem Religionis, eam, quæ magis favet Religioni, minus faventi esse præferendam, si pro tali casu locum habeat citata regula 15. de qua n. 428. Ratio est, quia ubi pro una parte stat lex certa, illi opinioni opposita, ea, licet probabilis, relatè ad hanc non manet practicè probabilis, sic enim probabilitas ejus per reflexionem ad eam regu-

lam, vel legem, certò applicatam dato casui, evertitur, sed ea regula decimaquinta, sub suis scilicet limitationibus est certa lex, ut passim conceditur; ergo ubi sic limitata, alicui opinioni, licet secundum se probabili, opponitur, evertit ejus probabilitatè. Quòd autem in præsentia quæstione dicta regula, seu juris axioma certò locum habeat, & huic particulari casui, *secundum quod certum est, certò applicetur*, spectatis argumentis, quæ adducit Cardenas, certum nullo modo, imò valde dubium est: ergo. Inter alias autem illius regulæ limitationes est, ut intelligatur in favorabilibus, quæ sunt *purum beneficium Principis*; qualiter se non habent leges, ad divinum cultum imponentes onus dicendi horas canonicas; ergo.

§. IV.

An per actum peccaminosum satisfiat legi?

Supponendum. 1. objectum proximū, & adæquatum cujuslibet legis seu præcepti, imò cujusvis actus operantem regulantis, seu dirigentis, esse ipsum actum regulatum, ex ejus directione, vel obligatione ponendum; nam eòposito, sicut exigitur, adæquatè satisfiat legi, seu præcepto, & cuilibet actui regulanti, tanquam in fine suo adæquatè jam obtento quiescenti. Et ideo materia, circa quam versantur actus lege, vel præcepto debiti, sunt quidem objectum immediatum actuum regulatorum, seu præceptorum; mediatum autem duntaxat ipsius actus regulantis, legis, aut præcepti. Suppon. 2. actum ex se, ac *intrinsicè bonum*, posse vitari, hoc est, reddi *malum extrinsicè*, nimirum ex pravo fine, qui per talem actum ab eum ponente intenditur, & quæritur. Sic auditio sacri ex se, & objecto est bona; si fiat ex vana gloria, vel alio simili pravo fine, vitatur, & extrinsicè redditur mala. Nam malitia finis refundit malitiam in media; quibus præmissis:

Ad quæstionem propositam Resp. affirmativè; quia licet actus præceptus debeat esse bonus ex objecto, & fine suo intrinsicè, nihil tamen obstat ejus vitatio ex fine malo extrinsicè, nimirum à ponente illam intento; leges enim præcipiunt substantiam actus, non modum, nisi modus sit de

intrinsicè ratione actûs, aut secundùm se, aut ut est sub lege. Hinc factò ex malo fine audito, aut poenitentia sacramentali extrinsicè solùm vitiatâ satisfaci tuæ obligationi; ita Sanchez *l. 1. in decal. c. 14. n. 1.* Idem dic de impletione voti, aut juramenti, cùm sint leges particulares, quas homo sibi spontè imponit.

433. Nec obstat, quòd legislatores, per impletionem legum intendant, subditos reddere bonos; vota etiam, & juramenta sint actus virtutis Religionis, respicientis divinum cultum; quia, ut inquit Sanchez *cit. n. 3.* non respiciunt divinum cultum tanquam rem præceptam, seu tanquam finem proximum, & intrinsicè præcepti, seu legis; sed ut finem præcipientis, vel solùm tanquam modum, quæ duo non cadunt sub præceptum. Hinc præcepto jejuniij quadragesimalis satisfit ab utente per diem una tantùm refectioe cum abstinentia à carnibus, quia sic lex jejuniij habet suum finem intrinsicè, licèt inde corpus ejus non maceretur, qui est finis jejuniij solùm extrinsicè.

434. Si autem quæras, an ad implendam legem requiratur, actum fieri ex intentione satisfaciendi præcepto? ante resolutionem not. à nonnullis præmitti hanc quæstionem, an actus, quo satisfit legi, debeat esse liber? in qua re verius est, nullum præceptum affirmativum, sive naturale, sive divinum, sive humanum impleri posse per actum non liberum, propriè loquendò; quia in affirmativis præcipitur homini libero actus positivus: sed impossibile est, hominem liberum exercere actum positivum absque libertate. Si enim liber est, id, quod agit, agere vult, potens non agere: in adimplitione autem præceptorum negativorum non esse necessarium actum liberum, qua ab homine libero potest poni omissio absque positivo libertatis exercitio; ita Vasquez *in 1. 2. q. 100. a. 9. n. 8.* hinc qui nec habet, nec habere potest carnes, non satisfacit, loquendò propriè, præcepto abstinentiæ à carnibus; sed nec violat. Nam amentes, ebrij, dormientes, in sensu composito suæ impotentia, licèt per omissionem leges negativas non violent, propriè etiam illis non satisfaciunt; quia non sunt omissiones *hominis, ut homo est*, sed ita est etiam in illo casu; his positus: ad quæstionem Resp. juxta com-

muniem, non esse necessarium; quia totus actus præceptus sine illa potest poni à parte rei; ita Suarez *de relig. tom. 2. l. 4. c. 8. n. 14.* hinc is, qui audit Sacrum, inscius esse diem festum, si postea intelligat esse, non tenetur ad secundum audiendum; similiter is, qui non fuit memor voti, rem tamen, quam vovit, perfecit, non tenetur secundo perficere hoc, quod vovit. Ex ratione tamen majoris meriti, & DEO perfectiori modò placendi, laudabile est præceptum cum intentione satisfaciendi perficere.

Si quæras 2. an satisfaciat præcepto, exercens actum præceptum, animò non satisfaciendi? Resp. etsi probabile sit non satisfacere; quia, ut habetur in *L. non omnes ff. si cert. actus non operantur ultra intentionem agentium*; ergo si quis intendat non satisfacere, non satisfacit; sic Azor *p. 1. l. 7. c. 2. q. 2. & l. 10. c. 12. q. 8.* probabilius tamen esse, satisfacere. Quia Superior non præcipit, ut actus fiat cum ea intentione; consequenter, cum intentione contraria non satisfaciendi, ponitur totum opus præceptum; sed posito toto opere præcepto, satisfit præcepto; ergo cum intentione contraria, ponendò totum opus præceptum, satisfit præcepto; sic Vasq. *in 1. 2. q. 180. a. 9.* in expositione literæ, *n. 5.* Lessius *l. 2. c. 37. D. 10. n. 59. & c. 46. D. 6. n. 46.* cum multis alijs. Ubi tamen nota, quòd habens hujusmodi voluntatem, non satisfaciendi, peccet mortaliter contra præceptum divinum, obligans omnes, & singulos, ut justis legibus, positivè per voluntatem contrariam sese non opponant; quia *qui potestati resistit, Dei ordinationi resistit*, ad Roman. 13.

§. VII.

An eodem actu possit quis pluribus præceptis satisfacere?

Resp. 1. doceri à quibusdam, uno actu pluribus obligationibus *justitiæ* non posse satisfieri; hoc volunt esse omnium Doctorum; quia impossibile est, supra unam, eandemque rem, cadere duos, vel plures titulos justitiæ. Verùm in Tractatu de Jure, & Justitia docui contrarium. Nam deflorator puellæ tenetur illam vel dotare, vel ducere; fieri autem potest, quòd